

Điều văn kính gửi cụ Nguyễn Hữu Tuân

Cụ Giám đốc Sài Gòn Thủy Cục (1964-1975)

*Trời Boston sương mù giăng bàng bạc,
Gió hắt hiu lá vàng rơi xào xạc.
Lá nào là Ông: thong dong trời cao ngút,
Là cát bụi Ông lại về cát bụi,
Nợ Hồng Trần niên bách êm ả trả xong.
Bao trách nhiệm Ông chu toàn trọn vẹn,
Khó khăn nào Ông hiển hách vượt qua.
Giờ đây thanh thản rời khỏi chốn Ta bà,
Cầu chúc hương linh Ông sớm về đất Phật.*

Cụ Tuân ơi:

Một danh tướng Trung Quốc thời xưa đã thốt lên hai câu bất hủ, xin ghi lại đây:

*“Nhân sinh tự cổ thùy vô tử,
Lưu thủ đan tâm chiếu hãn thanh”.*

Tạm dịch là:

*“Ai sinh ra đời mà không chết,
Cái quý là lưu lại cho hậu thế
những thành quả tốt đẹp.”*

Thật vậy:

Về tính tình thì ông là một vị Giám Đốc hòa nhã, luôn luôn làm đẹp lòng cấp trên, và

đối xử đẹp với các cơ quan bạn. Đối với nhân viên thì ông luôn luôn là một người “cha tốt”, nói theo câu nói của Pháp là Bon Papa: không binh ai mà không bỏ ai, nên không gây thù oán với nhân viên. Ông rất chú ý đến sức khỏe của nhân viên nên cho lập tại trụ sở trung ương một phòng y tế có bác sĩ và y tá làm việc. Ông cũng khuyến khích nhân viên chơi thể thao như bóng chuyền và tennis. Ngoài ra ông còn cho soạn thảo và ban hành Qui Chế Nhân Viên mà một trong những mục đích chính là tăng lương cho nhân viên so với lương tương đối quá thấp do chính phủ áp dụng cho công chức.

Năm 1963 sau chính biến tháng 11/1963, Ông được bộ Công Chánh bổ nhiệm làm Giám Đốc Sài Gòn Thủy Cục (STC), lúc đó đang bắt đầu mở mang khả năng cấp phát nước lọc theo tiêu chuẩn quốc tế. Hệ thống cung cấp nước lọc cho thành phố Sài Gòn và các vùng phụ cận mới ở giai đoạn mời thầu quốc tế, vậy mà chỉ hơn hai năm sau, vào năm 1966, STC đã cung cấp được trên ½ triệu mét khối nước mỗi ngày, so với một hệ thống giếng chỉ có khả năng cung cấp chừng 150, 000 m³ /ngày. Ngoài ra, với tài ngoại giao có sẵn lúc làm Chánh Sự Vụ (CSV) Sở Ngoại Viện của Tổng Nha Kiềm Lộ, Ông đã thuyết phục được Chánh Phủ Úc viện trợ máy cung cấp hóa chất để từ đó nước Đồng Nai có thêm chất Fluor là một hóa chất tăng sự bền chắc răng của trẻ em đang ở tuổi mọc răng.

Ngoài ra, Ông còn trả nợ trước đáo hạn tiền vay của Mỹ để xây dựng hệ thống Đồng Nai. Đối với một quốc gia tư bản như Mỹ mà hầu hết ai cũng mắc nợ (Credit), đây là một hành động khôn ngoan tăng credit rating của STC lên rất cao, và nhờ đó USAID có cơ không thể phủ nhận được để viện trợ cho STC. Một công ty cổ vấn Mỹ (KSCVM) đã được USAID ký khế ước để phân tích và trùng tu hệ thống cũ kỹ phân phối nước và STC tái lập những toán dò ống nước ban đêm để tìm chỗ nước chảy thất thoát cùng thay các ống gang cũ mục và kết quả là bách phân

số nước thất thoát giảm xuống còn 15%, một con số đáng khích lệ cho một hệ thống lớn lao và cũ kỹ như hệ thống phân phối nước của STC. Với đề nghị của KSCVM, *USAID* đặt mua và giao một số lớn ống nước cỡ nhỏ 150/250mm để tăng cường hệ thống phân phối, đồng hồ nước để tăng khả năng ghi chính xác số khối nước tiêu thụ làm tăng số tiền thu.

Ngoài ra, với tài ngoại giao sẵn có, Ông còn liên lạc với hai chính phủ Nhật và Ý để yêu cầu giúp đỡ gia tăng khả năng cung cấp nước để đáp ứng nhu cầu nước uống ngày càng tăng. Chính phủ Nhật đã phái một công ty cổ vấn Nhật qua Sài Gòn khảo sát và nghiên cứu dự án dùng nước giếng. Công ty Nhật này đề nghị một dự án tổng quát lấy tới đa 300,000 m³/ngày làm thành nhiều đợt với một đợt đầu là 30,000 m³/ngày để rút tỉa kinh nghiệm về cách tối ưu khử và lọc sét trong nước giếng (*tính đến 30/4/1975, dự án này đang ở giai đoạn khảo sát*).

Chính phủ Ý thì đề nghị cho vay với lãi suất loại viện trợ rất thấp để mua của Ý dụng cụ cần thiết cho một nhà máy có khả năng cung cấp 100,000 m³/ngày, lấy nước sông Sài Gòn để biến chế, lọc, và bơm vào hệ thống hiện hữu nước lọc có khử trùng theo tiêu chuẩn quốc tế như đã làm với nước lọc sông Đồng Nai (*tính đến 30/4/1975, dự án này đang còn ở trong vòng thảo luận*).

Cấp trên thấy STC 'làm ăn khảm khá' nên giao thêm cho Ông một nhiệm vụ không dính dáng gì tới mục đích của STC (*cung cấp Nước Uống theo tiêu chuẩn quốc tế*): đó là nạo vét, nói nôm na là hốt sạch rác rến của kinh Tàu Hủ ở Chợ Lớn và rạch Nhiêu Lộc ở Sài Gòn! Hai con kinh này vào thời đó nổi tiếng về xú uế vì dân sống ở hai bên bờ kinh dùng nó như một hố xí, nơi đổ rác thuận tiện và cũng là nơi giặt rửa thoải mái khi nước triều dâng lên. Mặc dầu không phải là trách nhiệm chính yếu, nhưng vì được cấp trên tin tưởng khả năng nên giao phó công việc, Ông cũng lo tuyển nhân viên và mua sắm vật dụng cần thiết để chu toàn công việc với một phần tài trợ kinh phí của Ngân Hàng Phát Triển Á Châu (*Asia Development Bank - ADB*).

Chưa hết, vì STC đưa cho giới tiêu thụ ½ triệu mét khối nước một ngày thì ½ triệu mét khối nước này dưới nhiều hình thức khác nhau sẽ chảy vào cống rãnh để rồi thoát ra sông Sài Gòn!

Thủ Đô Sài Gòn mà xả nước dơ không biến chế thì không xứng danh Hòn Ngọc Viễn Đông! Nên chi *USAID* lại cho mời một công ty cổ vấn Mỹ khác với mục đích tối thượng là nghiên cứu khả thi và lập dự án thu hút nước thải, gồm luôn cả nước thải có phân người và những chất ô uế khác. Nước thải này sẽ được tập trung vào một hay nhiều nhà máy biến chế nước thải, trước khi đổ nước thải đã biến chế ra sông Sài Gòn. Dự án này mới được thảo xong ở giai đoạn lập Tờ Trình Dự án Khả thi với STC sẽ là "chủ đầu tư", thì tình hình chiến tranh leo thang đến gần kết cuộc khi Việt Cộng (VC) bắt đầu kéo quân về vùng phụ cận Sài Gòn.

USAID bắt đầu lập danh sách di tản các viên chức của chế độ Việt Nam Cộng Hòa mà nếu VC chiến thắng thì những viên chức này sẽ bị cho "tắm máu!" và lẽ tất nhiên Ông Nguyễn Hữu Tuân nằm đầu trong danh sách này. Cùng lúc đó thì phi trường Tân Sơn Nhứt rộn rịp với các chuyến bay di tản vợ con và gia đình thân nhân của viên chức và quân đội Mỹ. Ông cùng gia đình thừa dịp thuận tiện lọt được vào số người may mắn này và thoát khỏi Việt Nam trước ngày "**tháng Tư đen**" **30/4/1975**.

Trên đây chỉ là một số công trạng tiêu biểu của 12 năm làm việc, điều khiển STC. Còn nhiều công trạng khác kể không hết.

Ông và gia đình định cư tại Boston, nhận một chức vụ khiêm nhường với KSCVM, rồi về hưu hưởng thú điền viên với vợ, con, cháu và chất.

Cụ sau khi làm xong nhiệm vụ người chồng, cha, ông, cụ nội ngoại, trả nợ nước VN Cộng Hòa cả vốn lẫn lời, cùng trả nợ cho định cư của xứ Mỹ, đã thông thả buông tay về cõi Vĩnh Hằng ở tuổi đại thọ là 104 tuổi, trước sự chứng kiến và thương tiếc của vợ con và cháu chất!

Thân kính chúc Hương linh Ông Giám Đốc được yên nghỉ miền Cực Lạc.

Nam Mô A Di Đà Phật

Nam Mô Tiếp Dẫn Đạo Sư A Di Đà Phật

Nam Mô Quảng Đại Linh Cảm

Thích Ca Mâu Ni Phật

Nam Mô Nam Hải Quán Thế Âm Bồ Tát

Cứu Khổ Cứu Nạn

Nam Mô Vô Lượng Thọ Phật.

Các Cựu Nhân Viên Sài Gòn Thủy Cục (STC)